A BÍRÓSÁG VÉGZÉSE (kilencedik tanács)

2025. december 18.*

„Előzetes döntéshozatal – A Bíróság eljárási szabályzata 53. cikkének (2) bekezdése – EUMSZ 267. cikk – Közjegyzőhelyettes – A »bíróság« fogalma – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Az európai öröklési bizonyítványra vonatkozó intézkedések – 650/2012/EU rendelet – Az európai öröklési bizonyítvány elismerésének valamely bank általi megtagadása – 71. cikk – Az európai öröklési bizonyítvány visszavonására vagy módosítására irányuló eljárás közjegyző általi hivatalból történő megindítása – Igazságszolgáltatási feladatok ellátásának hiánya – Elfogadhatatlanság”

A C-240/24. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a zastępca notarialny zastępujący notariusza Justynę Gawlicę w Krapkowicach (a Krapkowicében működő Justyna Gawlica közjegyző melletti közjegyzőhelyettes, Lengyelország) a Bírósághoz 2024. március 27-én érkezett, 2024. március 16-i határozatával terjesztett elő az

N. T.

által indított,

O. T.,

S. T.,

a **BNP Paribas Fortis SA/NV**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (kilencedik tanács),

tagjai: M. Condinanzi tanácselnök, N. Jääskinen (előadó) és R. Frendo bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

* Az eljárás nyelve: lengyel.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– N. T. képviseletében M. de Abgaro Zachariasiewicz radca prawny,

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna és S. Żyrek, meghatalmazotti minőségben,

– a román kormány képviseletében M. Chicu, E. Gane és L. Ghiță, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében J. Hottiaux és W. Wils, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint a Bíróság az eljárási szabályzata 53. cikkének (2) bekezdése alapján, indokolt végzéssel határoz,

meghozta a következő

Végzést

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló, 2012. július 4-i 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 201., 107. o.; helyesbítések: HL 2012. L 344., 3. o.; HL 2013. L 60., 140. o.; HL 2019. L 243., 9. o.) 69. cikke (2) bekezdésének és 71. cikke (2) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Lengyelországban lakóhellyel rendelkező N. T. által lánytestvére, a Belgiumban tartózkodási hellyel rendelkező, lengyel és német állampolgár K. T. halálát követően a belgiumi székhelyű BNP Paribas Fortis SA/NV bankkal (a továbbiakban: BNP) szemben indított eljárás keretében terjesztették elő, amely bank megtagadta a K. T. által e banknál nyitott bankszámlán található eszközök feloldását annak ellenére, hogy N. T. egy őt egyedüli örökösként megjelölő európai öröklési bizonyítványt mutatott be.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 650/2012 rendelet (70) preambulumbekezdése a következőképpen szól:

„A[z európai öröklési] bizonyítványt abban a tagállamban kell kiállítani, amelynek bíróságai e rendelet értelmében joghatósággal rendelkeznek. Az egyes tagállamoknak kell meghatározniuk nemzeti jogukban, hogy a bizonyítvány kiállítására mely hatóságok legyenek illetékesek: vagy az e rendelet alkalmazásában meghatározott bíróságok, vagy az öröklési ügyekben hatáskörrel rendelkező egyéb hatóságok, például a közjegyzők. […]”

4 A 650/2012 rendelet „A joghatóságra vonatkozó megállapodás” című 5. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben az örökhagyó az utána történő öröklésre alkalmazandó jognak a 22. cikk szerint valamely tagállam jogát választotta, az érintett felek megállapodhatnak arról, hogy ezen tagállam bírósága vagy bíróságai kizárólagos joghatósággal rendelkezzenek bármely öröklési ügyben történő határozathozatalra.”

5 A 650/2012 rendeletnek az „Európai öröklési bizonyítvány” című VI. fejezete annak 62–73. cikkét foglalja magában.

6 E rendelet „Hatáskör a bizonyítvány kiállítására” című 64. cikke a következőket írja elő:

„[…] A kiállító hatóság

a) a 3. cikk (2) bekezdésében meghatározott bíróság; vagy

b) olyan más hatóság, amely a nemzeti jog szerint hatáskörrel rendelkezik arra, hogy öröklési ügyekben eljárjon.”

7 Az említett rendeletnek „A kérelem vizsgálata” című 66. cikke az (5) bekezdésében, a következőket mondja ki:

„E cikk alkalmazása során a tagállamok illetékes hatóságai megkeresés alapján megküldik valamely másik tagállam kiállító hatóságának a különösen az ingatlan-nyilvántartásokban, az anyakönyvi nyilvántartásokban, valamint az öröklésre, illetve az örökhagyó házassággal vagy azzal egyenértékű jogviszonnyal kapcsolatos vagyonjogi helyzetére vonatkozó okiratokat és tényeket tartalmazó nyilvántartásokban fellelhető információkat, amennyiben az illetékes hatóság a nemzeti jog alapján átadhat ilyen információkat egy másik belföldi hatóságnak.”

8 Ugyanezen rendelet „A bizonyítvány kiállítása” című 67. cikke az (1) bekezdése a) pontjában a következőképpen rendelkezik:

„A kiállító hatóság az e fejezetben meghatározott eljárás keretében haladéktalanul kiállítja a bizonyítványt, amennyiben az igazolandó tények az öröklésre alkalmazandó jognak vagy a bizonyos tényekre alkalmazandó egyéb jognak megfelelően megállapítást nyertek. […]

A kiállító hatóság különösen abban az esetben nem állítja ki a bizonyítványt, ha:

a) az igazolandó tényeket vitatják; vagy

[…].”

9 Az 650/2012 rendeletnek „A bizonyítvány joghatásai” című 69. cikke az (1) és (2) bekezdésében a következőket írja elő:

„(1) A bizonyítvány külön eljárás nélkül valamennyi tagállamban joghatással bír.

(2) Vélelmezni kell, hogy a bizonyítvány hitelesen bizonyítja az öröklésre alkalmazandó jognak vagy a bizonyos tényekre alkalmazandó egyéb jognak megfelelően megállapított tényeket. A

bizonyítványban örökösként, hagyományosként, végrendeleti végrehajtóként, illetve hagyatéki gondnokként említett személyről vélelmezni kell, hogy rendelkezik a bizonyítványban említett jogállással, és/vagy a bizonyítványban feltüntetett jogokkal, illetve jogosítványokkal, és hogy e jogokhoz, illetve jogosítványokhoz a bizonyítványban feltüntetetteken túl egyéb feltétel és/vagy korlátozás nem fűződik."

10 E rendeletnek „A bizonyítvány kijavítása, módosítása vagy visszavonása" című 71. cikke a (2) bekezdésében a következőket mondja ki:

„A kiállító hatóság a jogos érdekét bizonyító bármely személy kérelmére vagy – ha a nemzeti jog ezt lehetővé teszi – hivatalból módosítja vagy visszavonja a bizonyítványt, ha megállapítást nyert, hogy az vagy annak egyes elemei nem felelnek meg a valóságnak."

11 Az említett rendelet „Jogorvoslatok" című 72. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) […]

A kiállító hatóság által a 71. cikk […] alapján hozott határozatok ellen a jogos érdekét bizonyító bármely személy jogorvoslati kérelmet nyújthat be.

A jogorvoslati kérelmet a kiállító hatóság tagállamában található igazságügyi hatósághoz kell benyújtani e tagállam jogával összhangban.

(2) Amennyiben az (1) bekezdés szerinti jogorvoslati eljárás eredményeképpen megállapítást nyer, hogy a kiállított bizonyítvány nem felel meg a valóságnak, az illetékes igazságügyi hatóság kijavítja, módosítja vagy visszavonja a bizonyítványt, illetve gondoskodik arról, hogy a kiállító hatóság helyesbítse, módosítsa vagy visszavonja a bizonyítványt.

[…]"

A lengyel jog

A közjegyzői törvénykönyv

12 Az 1991. február 14-i ustawa Prawo o notariacie (A közjegyzői törvénykönyvről szóló törvény) (Dz. U. 22. sz., poz. 91.), alapeljárásra alkalmazandó változatának (a továbbiakban: közjegyzői törvénykönyv) 79. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A közjegyző a következő feladatokat látja el:

[…]

1b) intézkedéseket hoz az európai öröklési bizonyítvánnyal kapcsolatban.

[…]"

13 E törvény 83. cikke az 1. §-ában a következőképpen rendelkezik:

„Az érintett személy a megtagadás indokainak kézbesítésétől számított egy héten belül keresetet nyújthat be a közjegyzői okirat kiállításának megtagadásával szemben – és amennyiben az érintett fél a megtagadás okainak közlését az előírt határidőn belül nem kérte, akkor attól az időponttól számítva, amikor a megtagadásról tudomást szerzett – azon közjegyzői iroda székhelye szerint illetékes regionális bírósághoz, amely megtagadja a közjegyzői okirat kiállítását. A jogorvoslati kérelmet a közjegyző útján kell benyújtani.”

14 E törvény 89. cikke az 1. §-ában a következőket mondja ki:

„A közjegyzői okiratban részt vevő felek egyetemlegesen felelnek a közjegyzőt megillető díjért. […]”

15 Ugyanezen törvénykönyv 95t. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A közjegyzőnek jegyzőkönyvben kell rögzítenie az európai öröklési bizonyítvány kiállítását, kijavítását, módosítását vagy visszavonását, illetve joghatásainak felfüggesztését, valamint a közreműködés megtagadását. […]”

16 A közjegyzői törvénykönyv 95u. cikke az 1. §-ában a következőket írja elő:

„A közjegyző hivatalból kézbesíti az európai öröklési bizonyítvány kiállítását vagy kiállításának megtagadását rögzítő jegyzőkönyv kivonatát, valamint a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekre vonatkozó tájékoztatást. A közjegyző e cselekmények indokait a közjegyzői okiratban részt vevő személynek a jegyzőkönyv kivonatának kézbesítésétől számított egy héten belül benyújtott kérelmére közli, vagy ha a közjegyzői okiratban részt vevő személy - aki nem nyújtott be ilyen kérelmet -, a törvényben meghatározott határidőn belül jogorvoslatot nyújtott be.”

17 E törvénykönyv 95v. cikkének szövege a következő:

„Amennyiben megállapítást nyer, hogy az európai öröklési bizonyítvány módosításának vagy visszavonásának a [650/2012 rendeletben] meghatározott jogalapja fennáll, a közjegyző a bizonyítványt hivatalból is módosíthatja vagy visszavonhatja.”

18 Az említett törvénykönyv 95w. cikke értelmében:

„A közjegyző hivatalból kézbesíti az európai öröklési bizonyítvány kijavítását, módosítását vagy visszavonását, illetve joghatásainak felfüggesztését vagy a közreműködés megtagadását rögzítő jegyzőkönyv kivonatát, valamint a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekre vonatkozó tájékoztatást. A 95u. cikk 1. §-ának második mondata értelemszerűen alkalmazandó. A közjegyző az e cselekményeket tartalmazó jegyzőkönyv másolatát is hivatalból megküldi minden olyan személynek, aki részére az európai öröklési bizonyítvány hiteles másolatát kiállították.”

19 Ugyanezen törvénykönyv 95x. cikkének 1. §-a a következőket mondja ki:

„Az európai öröklési bizonyítvány kiállítására, kijavítására, módosítására, visszavonására vagy joghatásainak felfüggesztésére vonatkozó közjegyzői okirattal szemben jogorvoslatnak van helye. A 83. cikket értelemszerűen alkalmazni kell.”

A közjegyzői díjak maximális mértékéről szóló igazságügyi miniszteri rendelet

20 A 2004. június 28-i rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej (a közjegyzői díjak maximális mértékéről szóló igazságügyi miniszteri rendelet) (Dz. U. 2004. 148. sz., poz. 1564.) alapeljárásra alkalmazandó változatának 10a. cikke a 2a. §-ában a következőket írja elő:

„Az európai öröklési bizonyítványra vonatkozó közjegyzői okiratok esetében – a 2b. § és 2c. §, valamint a 12. § szerinti okiratok kivételével – a legmagasabb díj főszabály szerint 400 [lengyel złoty (PLN) (hozzávetőleg 100 euró)]."

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

21 A lengyel-német kettős állampolgár K. T., akinek szokásos tartózkodási helye Belgiumban volt, 2023. február 6-án elhunyt Lengyelországban. Egyedülálló volt és gyermektelen. Legközelebbi családja a szüleiből és lánytestvéréből, N. T.-ből állt, akik Lengyelországban éltek. Halála előtt K. T. egy lengyel közjegyző előtt végrendeletet készített, amelyben a lengyel jogot jelölte meg alkalmazandó jogként, és a lánytestvérét jelölte ki egyedüli örökösként.

22 2023. február 22-én ezt a végrendeletet a zastępca notarialny zastępujący notariusza Justynę Gawlicę w Krapkowicach (a Krapkowicében működő Justyna Gawlica közjegyző melletti közjegyzőhelyettes, Lengyelország) (a továbbiakban: közjegyzőhelyettes) előtt, N. T. és K. T. szülei jelenlétében bontották fel és olvasták fel. K. T. szülei és N. T. a 650/2012 rendelet 5. cikke alapján joghatóságra vonatkozó megállapodást kötöttek. Az eljárás lezárultával öröklési bizonyítványt állítottak ki, amelyben N. T.-t nevezték meg egyedüli örökösnek, és amelyhez csatolták az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben említett formanyomtatványok meghatározásáról szóló, 2014. december 9-i 1329/2014/EU bizottsági végrehajtási rendelet (HL 2014. L 359., 30. o.; helyesbítések: HL 2016. L 9., 14. o.; HL 2017. L 214., 43. o.; HL 2023. L 112., 50. o.) mellékletében szereplő II. nyomtatványnak megfelelő igazolást. E bizonyítványban a közjegyzőhelyettes kiemelte a kiállított öröklési bizonyítvány joghatásait, különösen annak jogilag kötelező jellegét, és emlékeztetett a 2019. május 23-i WB ítéletből (C-658/17, EU:C:2019:444) eredő, bíróságnak való minősítésre.

23 Az örökség többek között a BNP-nél nyitott bankszámlán elhelyezett pénzeszközöket foglalt magában. Ez utóbbi megtagadta, hogy N. T. t K. T. egyedüli örököseként ismerje el, és kérte, hogy mutasson be európai öröklési bizonyítványt.

24 Annak ellenére, hogy a közjegyzőhelyettes 2023. július 5-én ilyen, N. T.-t egyedüli örökösként megjelölő bizonyítványt állított ki, a BNP megerősítette, hogy nem ismeri el őt K. T. egyedüli örököseként, és felszólította, hogy nyújtson be egy belga közjegyző (verklaring van erfrecht) által kiállított öröklési bizonyítványt.

25 2023. szeptember 18-án a közjegyzőhelyettes N. T.-hez és a BNP-hez fordult, emlékeztetve őket a joghatóságra vonatkozó megállapodás megkötéséből és az európai öröklési bizonyítvány kiállításából eredő jogi helyzetre. A közjegyzőhelyettes tájékoztatta a BNP-t arról a lehetőségről, hogy a 650/2012 rendelet 71. cikkének (2) bekezdése alapján kérheti a hibás vagy szabálytalan

európai öröklési bizonyítvány visszavonását vagy módosítását, és pontosította, hogy az ilyen bizonyítvány mindenesetre kötelező marad mindaddig, amíg azt vissza nem vonják vagy nem módosítják.

26 2023. november 3-án a közjegyzőhelyettes hivatalból megindította a szóban forgó európai öröklési bizonyítvány visszavonására vagy módosítására irányuló eljárást, amelyben N. T.-t, a szüleit és a BNP-t hívta fel félként. Határidőt biztosított számukra azon információk és dokumentumok benyújtására, amelyek bizonyíthatják e bizonyítvány esetleges szabálytalanságának fennállását. Arról is tájékoztatta e feleket, hogy az ilyen eljárás megindítása olyan eljárási költségekkel jár, mint a közjegyzői díj, valamint a kézbesítési és fordítási költségek.

27 A közjegyzőhelyettes jelzi, hogy a 650/2012 rendelet 71. cikke (2) bekezdésének megfelelően a lengyel jogalkotó a közjegyzőt, mint az európai öröklési bizonyítványt kiállító hatóságot arra kötelezte, hogy módosítsa vagy visszavonja a kiállított bizonyítványt, akár hivatalból is, ha az nem felel meg a valóságnak. Pontosítja, hogy a közjegyzőnek tehát ügyelnie kell a kiállított európai öröklési bizonyítvány pontosságára, és kétség esetén hivatalból vagy az érintett felek kérelmére megfelelő vizsgálat útján tisztáznia kell a bizonyítvány pontosságának kérdését. Az ilyen eljárás keretében tehát a közjegyzőhelyettesnek nemcsak az a feladata, hogy ellenőrizze az alapügyben szóban forgó európai öröklési bizonyítvány tartalmának pontosságát, hanem az is, hogy eldöntse az alapeljárást, ami azt jelenti, hogy állást kell foglalnia a bizonyítvány tartalmának a tényleges jogi helyzettel való összhangjáról.

28 A közjegyzőhelyettes úgy véli, hogy e célból meg kell állapítania az alapügy releváns körülményeit, többek között az előzetes döntéshozatali eljárás, valamint a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről (iratkézbesítés) szóló, 2020. november 25-i (EU) 2020/1784 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2020. L 405., 40. o.; helyesbítések: HL 2023. L 188., 61. o.; HL L, 2023/90049, HL L, 2024/90073) rendelkezései alapján.

29 Így a közjegyzőhelyettes szerint az európai öröklési bizonyítvány visszavonására vagy módosítására irányuló eljárás keretében a kiállító hatóság igazságszolgáltatási feladatokat lát el, amit a 650/2012 rendelet rendszere is megerősít.

30 E tekintetben a közjegyzőhelyettes jelzi, hogy e rendelet 66. cikkének (5) bekezdésében az uniós jogalkotó szükségesnek tartotta, hogy a más tagállamokban történő bizonyításfelvételre olyan eljárási módot írjon elő, amely nagyrészt a nem igazságügyi kiállító hatóságokra irányul. Az ilyen eljárási lehetőség előírása ahhoz a tényhez kapcsolódik, hogy a 650/2012 rendelet 67. cikke (1) bekezdése a) pontjának megfelelően a kiállító hatóságnak nem kell jogvitákat elbírálnia, és így nem jogosult a bíróságok számára létrehozott igazságügyi együttműködési eszközök igénybevételére. A bizonyítvány kiállítását követően azonban a helyzet gyökeresen megváltozik, ha a kiállító hatóságnak e rendelet 71. cikke alapján vissza kell vonnia vagy módosítania kell a szóban forgó öröklési bizonyítványt. E hatóság tehát igénybe veheti ezeket az eszközöket az európai öröklési bizonyítvány visszavonására vagy módosítására irányuló eljárás keretében, ami magyarázatot ad arra, hogy a jogalkotó miért nem illesztett be a 650/2012 rendelet 71. cikkébe az e rendelet 66. cikkének (5) bekezdésében előírthoz hasonló szabályt. E tényezők alapján a közjegyzőhelyettes úgy véli, hogy az említett hatóság igazságszolgáltatási feladatokat lát el, és előzetes döntéshozatal céljából a Bírósághoz fordulhat.

31 Mindazonáltal tekintettel a 2019. május 23-i WB ítéletre (C-658/17, EU:C:2019:444) és a 2021. szeptember 1-jei OKR (Közjegyzőhelyettes előzetes döntéshozatal iránti kérelme) végzésre (C-387/20, EU:C:2021:751), a közjegyzőhelyettes először is arra keresi a választ, hogy az alapügy körülményei között jogosult-e előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszteni a Bíróság elé.

32 Amennyiben ez lenne a helyzet, a közjegyzőhelyettes másodsorban arra keresi a választ, hogy a nemzeti jog alapján a BNP-re terhelhetik-e az európai öröklési bizonyítvány visszavonására vagy módosítására irányuló eljárással kapcsolatos közjegyzői költségeket, ha az nem vett részt az európai öröklési bizonyítvány kiállítására irányuló eljárásban, és nem is kérte az ilyen bizonyítvány visszavonását vagy módosítását, hanem vitatta a neki bemutatott bizonyítvány joghatásait, amelynek következtében a kiállító hatóság hivatalból megindította az e bizonyítvány visszavonására vagy módosítására irányuló eljárást.

33 A közjegyzőhelyettes szerint az alkalmazandó lengyel jognak, különösen a közjegyzői törvénykönyvnek és a közjegyzői díjak maximális mértékéről szóló igazságügyi miniszteri rendeletnek megfelelően, valamint az uniós jogból eredő általános korlátok tiszteletben tartása mellett az ezen eljárásban részt vevő valamennyi félnek viselnie kell az eljáráshoz kapcsolódó közjegyzői költségeket. A jelen ügy körülményei között a BNP-t fel kell venni az említett eljárásban részt vevő felek közé.

34 Harmadszor, a közjegyzőhelyettes azt kívánja megtudni, hogy a 650/2012 rendelet 69. cikkének (2) bekezdése lehetővé teszi-e egy bank számára - amelynek bemutatták az európai öröklési bizonyítvány érvényes másolatát -, hogy vitassa az e dokumentumban megjelölt személy örökösi minőségét.

35 E körülmények között a közjegyzőhelyettes úgy határozott, hogy előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [650/2012] rendelet 71. cikkének (2) bekezdését, hogy az európai öröklési bizonyítványt kiállító nem igazságügyi hatóság jogosult az EUMSZ 267. cikk alapján a kiállított bizonyítvány visszavonására vagy módosítására irányuló eljárásban előzetes döntéshozatal iránti kérelmet benyújtani?

2) Az [első] kérdésre adott igenlő válasz esetén lehetővé teszi-e [e] rendelet 71. cikkének (2) bekezdése, hogy a nemzeti jog alapján az európai öröklési bizonyítvány visszavonására vagy módosítására irányuló eljárás költségeinek viselésére olyan bankot kötelezzenek, amely nem vett részt a bizonyítvány kiállítására irányuló eljárásban, nem kérte annak visszavonását vagy módosítását, azonban vitatta a neki bemutatott bizonyítvány jogkeletkeztető hatásait, és emiatt a kiállító hatóság hivatalból megindítja a bizonyítvány visszavonása vagy módosítása iránti eljárást, amelyet e bank részvételével folytatnak le?

3) A [második] kérdésre adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni az [említett] rendelet 69. cikkének (2) bekezdését, hogy az a bank, amelynek az európai öröklési bizonyítvány érvényes hiteles másolatát bemutatják, nem jogosult vitatni a bizonyítvány alapján jogosult személy örökösi jogállását?”

A Bíróság előtti eljárás

36 A Bíróság elnöke a 2024. szeptember 6-i határozatával a jelen ügyben az eljárást a 2025. január 23-i Albausy ítélet (C-187/23, EU:C:2025:34) kihirdetéséig felfüggesztette.

37 2025. január 28-i levelében a Bíróság Hivatala közölte ezt az ítéletet a közjegyzőhelyettessel, és felhívta annak közlésére, hogy ezen ítélet fényében fenn kívánja-e tartani az előzetes döntéshozatal iránti kérelmét.

38 2025. február 20-i válaszában a közjegyzőhelyettes arról tájékoztatta a Bíróságot, hogy fenn kívánja tartani az előzetes döntéshozatal iránti kérelmét, mivel az európai öröklési bizonyítvány kiállítására irányuló eljárásra vonatkozó említett ítélet semmilyen hatással nincs a jelen eljárás tárgyára és lefolytatására, amelynek keretében a közjegyzőhelyettesnek az európai öröklési bizonyítvány elismerésére irányuló jogvitát kellene megoldania, ami az EUMSZ 267. cikk értelmében vett „bíróság” jelleget kölcsönözne neki.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

39 A Bíróság eljárási szabályzata 53. cikkének (2) bekezdése értelmében, ha az előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyilvánvalóan elfogadhatatlan, a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően - az eljárás folytatása nélkül - az eljárás során bármikor indokolt végzéssel határozhat az ügyben.

40 A jelen ügyben ezt a rendelkezést kell alkalmazni.

41 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 267. cikkel bevezetett eljárás a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés eszköze, amelynek révén az előbbi az utóbbiak által eldöntendő jogvita megoldásához szükséges támpontokat nyújt az uniós jog értelmezése terén (2024. május 7-i NADA és társai ítélet, C-115/22, EU:C:2024:384, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

42 Ebből következik, hogy a Bírósághoz előzetes döntéshozatali eljárás keretében történő forduláshoz az előzetes döntéshozatalt kezdeményező szervnek az EUMSZ 267. cikk rendelkezése értelmében vett „bíróságnak” kell lennie, aminek ellenőrzése a Bíróság feladata az előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapján (2024. május 7-i NADA és társai ítélet, C-115/22, EU:C:2024:384, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

43 Annak értékeléséhez, hogy az előzetes döntéshozatalt kezdeményező szerv az EUMSZ 267. cikk szerinti „bíróság” jellemzőivel rendelkezik-e – ami kizárólag az uniós jog alapján eldöntendő kérdés –, a Bíróság meghatározott tényezők összességét veszi figyelembe, amelyek közé tartozik az, hogy e szerv jogszabály alapján jött-e létre, állandó jelleggel működik-e, hatásköre kötelező jellegű-e, az eljárása kontradiktórius jellegű-e, jogszabályokat alkalmaz-e, valamint hogy független-e (lásd: 1966. június 30-i Vaassen-Göbbels ítélet, 61/65, EU:C:1966:39, 395. o.; 2022. május 3-i CityRail ítélet, C-453/20, EU:C:2022:341, 41. pont; 2024. május 7–i NADA és társai ítélet, C-115/22, EU:C:2024:384, 35. pont).

44 Az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a Bírósághoz kizárólag olyan nemzeti bíróság fordulhat, amely előtt eljárás van folyamatban, és amelyhez igazságszolgáltatási jellegű határozat meghozatalára irányuló eljárás keretében való határozathozatal érdekében fordultak (2025. január 23-i Albausy ítélet, C-187/23, EU:C:2025:34, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

45 Annak megállapítása érdekében, hogy a törvény által különféle feladatokkal felruházott valamely nemzeti szerv az EUMSZ 267. cikk értelmében „bíróságnak” minősül-e, azoknak az igazságszolgáltatási vagy közigazgatási funkcióknak a sajátos jellegét kell megvizsgálni, amelyeket az abban a konkrét normatív összefüggésben gyakorol, amelyben szükségesnek tartotta, hogy a Bírósághoz forduljon annak ellenőrzése érdekében, hogy van-e eljárás folyamatban az ilyen szerv előtt, és hogy igazságszolgáltatási jellegű határozat meghozatalára irányuló eljárás keretében való határozathozatal érdekében fordultak-e hozzá (lásd ebben az értelemben: 2017. február 16-i Margarit Panicello ítélet, C-503/15, EU:C:2017:126, 28. pont; 2021. szeptember 1-jei OKR [Közjegyzőhelyettes előzetes döntéshozatal iránti kérelme] végzés, C-387/20, EU:C:2021:751, 23. pont; 2022. május 19-i Frontera Capital ítélet, C-722/21, EU:C:2022:412, 13. pont).

46 Ebben az összefüggésben elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a 650/2012 rendelet által létrehozott rendszer azon az előfeltevésen alapul, hogy az európai öröklési bizonyítványt az e rendelet VI. fejezetében meghatározott eljárásnak megfelelően állítják ki, ha az igazolandó tényeket az öröklésre alkalmazandó jog alapján állapították meg.

47 Egyébiránt a 650/2012 rendelet (70) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 64. cikkének megfelelően az ilyen bizonyítvány kiállítása olyan bíróságra vagy bíróságon kívüli hatóságra is bízható, amely a nemzeti jog szerint öröklési ügyekben hatáskörrel rendelkezik, mint például a közjegyzők.

48 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a lengyel jog értelmében mind a bíróságok, mind a közjegyzők tekinthetők az európai öröklési bizonyítvány kiállítására hatáskörrel rendelkező hatóságnak. Közelebbről, a közjegyzői törvénykönyv 79. cikkének 1b) pontja előírja, hogy a közjegyző megteszi az európai öröklési bizonyítványra vonatkozó intézkedéseket.

49 Az ilyen bizonyítványnak a 650/2012 rendelet 67. cikkének (1) bekezdésében előírt kiállítása keretében és a polgárok európai öröklési bizonyítványba vetett bizalmának megőrzése érdekében a Bíróság már megállapította, hogy a kiállító hatóság nem állíthat ki olyan bizonyítványt, amelynek adatai nem felelnek meg a valóságnak, és hogy az igazolandó tények vitatása esetén e hatóság – amely nem rendelkezik hatáskörrel annak eldöntésére – köteles megtagadni a kért európai öröklési bizonyítvány kiállítását, mivel e megtagadás az e rendelet 72. cikkében előírt jogorvoslat tárgyát képezheti az ilyen vitatás elbírálására hatáskörrel rendelkező igazságügyi hatóság előtt (lásd ebben az értelemben: 2025. január 23-i Albausy ítélet, C-187/23, EU:C:2025:34, 43., 44., 64. és 65. pont). A Bíróság e megállapításból azt a következtetést vonta le, hogy a szóban forgó előzetes döntéshozatalt kezdeményező szerv azzal, hogy az európai öröklési bizonyítványt kiállító hatóságként az említett rendelet 67. cikkének (1) bekezdése alapján határozatokat hoz, nem lát el igazságszolgáltatási feladatot, és ennélfogva nem jogosult arra, hogy az EUMSZ 267. cikk alapján a Bírósághoz forduljon (lásd ebben az értelemben: 2025. január 23-i Albausy ítélet, C-187/23, EU:C:2025:34, 66. pont).

50 Ennélfogva a jelen végzés 43–45. és 49. pontjában említett ítélkezési gyakorlatra tekintettel meg kell vizsgálni, hogy a kiállító hatóság – a jelen esetben a közjegyzőhelyettes – által az európai öröklési bizonyítvány visszavonására vagy módosítására irányuló, a 650/2012 rendelet 71. cikkének (2) bekezdésében előírt eljárás keretében ellátott feladatok jellege, amelynek összefüggésében előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordult a Bírósághoz, eltér-e azoknak a feladatoknak a jellegétől, amelyeket egy ilyen hatóság az említett bizonyítvány kiállításakor gyakorol.

51 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy valamely uniós jogi rendelkezés értelmezéséhez nemcsak annak kifejezéseit, hanem szövegkörnyezetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az részét képezi (lásd: 1983. november 17-i Merck ítélet, 292/82, EU:C:1983:335, 12. pont; 2025. január 23-i Albausy ítélet, C-187/23, EU:C:2025:34, 39. pont).

52 A 650/2012 rendelet 71. cikkének (2) bekezdése értelmében a kiállító hatóság a jogos érdekét bizonyító bármely személy kérelmére vagy – ha a nemzeti jog ezt lehetővé teszi – hivatalból módosítja vagy visszavonja az európai öröklési bizonyítványt, ha megállapítást nyer, hogy az vagy annak egyes elemei nem felelnek meg a valóságnak.

53 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a 650/2012 rendelet 71. cikke (2) bekezdésének szövegéből nem tűnik ki, hogy az európai öröklési bizonyítvány visszavonása vagy módosítása érdekében a kiállító hatóságnak kell bizonyítania, hogy e bizonyítvány vagy annak elemei eltérnek a valóságtól.

54 Az Európai Bizottsághoz hasonlóan ugyanis rá kell mutatni arra, hogy e rendelkezésben a „megállapítani” igét több nyelvi változatban passzív vagy személytelen formában használják, mint például a spanyol *(se haya acreditado)*, a német *(wenn feststeht)*, az észt *(on kindlaks tehtud)* az angol *(it has been established)*, a francia *(lorsqu'il a été établi)*, az olasz *(sia stato accertato)*, a finn *(jos on todettu)* vagy a svéd nyelvben *(om det har fastställts)*.

55 Ezt az értelmezést a 650/2012 rendelet 72. cikkének (2) bekezdése is megerősíti, amelynek értelmében „[a]mennyiben az (1) bekezdés szerinti jogorvoslati eljárás eredményeképpen megállapítást nyer, hogy a kiállított bizonyítvány nem felel meg a valóságnak, az illetékes igazságügyi hatóság kijavítja, módosítja vagy visszavonja a bizonyítványt, illetve gondoskodik arról, hogy a kiállító hatóság helyesbítse, módosítsa vagy visszavonja a bizonyítványt”. Így kizárólag az e rendelkezésben említett igazságügyi hatóság határozhatja meg az öröklési jogokat vagy az európai öröklési bizonyítványban vitatott tényeket, miután elvégezte az ügy érdemi részének teljes körű vizsgálatát. Következésképpen az e bizonyítványt kiállító hatóság – adott esetben hivatalból – csak akkor jogosult az általa korábban kiállított bizonyítvány módosítására vagy visszavonására, ha az illetékes igazságügyi hatóság előzetesen megállapította, hogy e bizonyítvány mely elemei nem felelnek meg a valóságnak, és ha ő maga nem helyesbítette, módosította vagy vonta vissza a bizonyítványt.

56 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a kiállító hatóság, a jelen esetben a közjegyzőhelyettes, nem jogosult az általa korábban kiállított európai öröklési bizonyítvány elemei vitatott elemeinek meghatározására.

57 Kétségtelen, hogy az európai öröklési bizonyítvány visszavonására vagy módosítására irányuló eljárás sajátos és önálló a 650/2012 rendelet 67. cikke szerinti, az európai öröklési bizonyítvány kiállítására irányuló eljáráshoz képest.

58 Mindazonáltal, amint arra a közjegyzőhelyettes, N. T. és a román kormány rámutatott, ezt az eljárást e rendeletnek az európai öröklési bizonyítványra vonatkozó VI. fejezete írja elő, tehát az e bizonyítvány kiállítását követő és azt kiegészítő szakasznak minősül, amelyet az uniós jogalkotó az említett rendelet által követett célok biztosítása érdekében írt elő.

59 Így az e fejezetben szereplő, az európai öröklési bizonyítványra vonatkozó rendelkezések, ideértve az e bizonyítvány visszavonására vagy módosítására irányuló eljárásra vonatkozó rendelkezéseket is, nem biztosítanak hatáskört az említett bizonyítvány kiállítására jogosult nemzeti hatóságoknak arra, hogy rendezzék az esetleges vitás kérdéseket, és hogy vita esetén meghatározzák az öröklésre jogosult vagy abban érdekelt személyek jogait és kötelezettségeit.

60 Ebből következik, hogy a jelen ügyben az európai öröklési bizonyítvány módosításával vagy visszavonásával a közjegyzőhelyettesnek nem olyan jogvitát kell eldöntenie, amelynek keretében igazságszolgáltatási jellegű határozatot kell hoznia, így nem lát el igazságszolgáltatási feladatokat sem az öröklésben közvetlen jogokkal rendelkező örökösökkel és hagyományosokkal, sem pedig *a fortiori* olyan érdekelt harmadik személyekkel szemben, mint az olyan bank, amelynél az örökhagyó számlával rendelkezett.

61 A fenti megfontolások összességére tekintettel az érintett közjegyzőhelyettes nem minősíthető az EUMSZ 267. cikk értelmében vett „bíróságnak”.

62 Következésképpen a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet az eljárási szabályzat 53. cikkének (2) bekezdése alapján nyilvánvalóan elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.

A költségekről

63 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára az előzetes döntéshozatalt kezdeményező szerv előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (kilencedik tanács) a következőképpen határozott:

A zastępca notarialny zastępujący notariusza Justynę Gawlicę w Krapkowicach (a Krapkowicében működő Justyna Gawlica közjegyző melletti közjegyzőhelyettes, Lengyelország) 2024. március 16-i határozatával benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyilvánvalóan elfogadhatatlan.

Aláírások